

Oral and Dental Health Knowledge, Attitude and Performance of Dental Students of Kerman University of Medical Sciences

Razieh Hoseinifar¹

Niloofer Shadman²

Romina Hajizadeh³

1. **Corresponding Author:** Assistant Professor, Oral and Dental Diseases Research Center, Department of Operative Dentistry, School of Dentistry, Kerman University of Medical Sciences, Kerman, Iran.

Email: r_hoseinifar@yahoo.com

2. Associate Professor, Department of Operative Dentistry, School of Dentistry, Kerman University of Medical Sciences, Kerman, Iran.

3. Dentist, Tehran, Iran.

Abstract

Introduction: Oral and dental health is a crucial aspect of overall health and has a great impact on the quality of life. The aim of this study was to evaluate the knowledge, attitude and performance of dental students of Kerman University of Medical Sciences in the field of oral and dental health.

Materials & Methods: In this cross-sectional study, a questionnaire was completed by 240 dental students of Kerman University of Medical Sciences and information about age, gender, years of education, parents' education, knowledge, attitude and performance of dental students in the field of oral and dental health were collected. To analyze the data, Pearson correlation coefficient and linear regression step by step method using Baron and Kenny test and Chi-square test. The level of significance was set at a p value < 0.05.

Results: 48% of students had high knowledge and 42% had a positive attitude towards oral and dental health. There was no significant relationship between the variables of age and type of entry into dentistry and the variables of attitude, knowledge and practice (p value > 0.05). Women and those whose parents were dentists had significantly better oral and dental health performance. There was a significant relationship between knowledge and performance and between attitude and knowledge (p value < 0.05).

Conclusion: The status of students' oral and dental health knowledge, attitude and performance are moderate and It is essential to develop effective programs to improve these variables to enhance the individual and professional performance of students in this field.

Key words: Attitude; Knowledge; Oral health; Students.

Received: 06.01.2023

Revised: 06.04.2023

Accepted: 02.05.2023

How to cite: Hoseinifar R, Shadman N, Hajizadeh R. Oral and Dental Health Knowledge, Attitude and Performance of Dental Students of Kerman University of Medical Sciences. J Isfahan Dent Sch 2023; 19(1): 20-7.

آگاهی، نگرش و عملکرد دانشجویان دندان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی کرمان در زمینه بهداشت دهان و دندان

۱. نویسنده مسئول: استادیار، مرکز تحقیقات بیماری‌های دهان و دندان، گروه دندان پزشکی ترمیمی، دانشگاه علوم پزشکی کرمان، کرمان، ایران.
Email: r_hoseinifarr@yahoo.com
۲. دانشیار، گروه دندان پزشکی ترمیمی، دانشگاه علوم پزشکی کرمان، کرمان، ایران.
۳. جراح، دندان پزشک، تهران، ایران.

راضیه حسینی فر^۱ IDنیلوفر شادمان^۲ IDرومینا حاجی زاده^۳ ID

چکیده

مقدمه: بهداشت دهان و دندان، یکی از اجزای مهم سلامت محسوب شده و تأثیر زیادی بر کیفیت زندگی افراد دارد. این مطالعه با هدف ارزیابی سطح آگاهی، نگرش و عملکرد دانشجویان دندان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی کرمان در زمینه بهداشت دهان و دندان، در سال ۱۳۹۹ صورت گرفت.

مواد و روش‌ها: در این مطالعه‌ی توصیفی- مقطعی، پرسش‌نامه توسط ۲۴۰ دانشجوی دندان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی کرمان در دانشکده‌ی دندان پزشکی در سال ۱۳۹۹ تکمیل گردید و اطلاعات مربوط به سن، جنسیت، سنوات تحصیلی، تحصیلات والدین، آگاهی، نگرش و عملکرد دانشجویان دندان پزشکی در زمینه بهداشت دهان و دندان جمع‌آوری شد. برای تحلیل داده‌ها از ضریب همبستگی Pearson و رگرسیون خطی به روش گام به گام با استفاده از آزمون Kenny, Baron و Chi-square استفاده شد. سطح معنی‌داری کمتر از ۰/۰۵ در نظر گرفته شد.

یافته‌ها: ۴۸ درصد از دانشجویان، آگاهی بالا و ۴۲ درصد، نگرش مناسب در زمینه بهداشت دهان و دندان داشتند. بین متغیرهای سن و نوع ورود به رشته‌ی دندان پزشکی و متغیرهای نگرش، آگاهی و عملکرد، رابطه‌ی معنی‌داری وجود نداشت ($p \text{ value} > 0/05$). زنان و افرادی که والدین‌شان دندان پزشک بودند، بطور معنی‌داری عملکرد بهتری در زمینه بهداشت دهان و دندان داشتند. بین نگرش و آگاهی و همچنین آگاهی و عملکرد، ارتباط معنی‌داری وجود داشت ($p \text{ value} < 0/05$).

نتیجه‌گیری: وضعیت آگاهی، نگرش و عملکرد دانشجویان در زمینه بهداشت دهان و دندان در سطح متوسطی قرار داشت و طراحی برنامه‌های منسجم برای بهبود این متغیرها در ارتقای عملکرد فردی و حرفه‌ای دانشجویان در این زمینه ضروری است.

کلید واژه‌ها: نگرش؛ آگاهی؛ بهداشت دهان؛ دانشجویان.

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۲/۱۲

تاریخ اصلاح: ۱۴۰۲/۱/۱۷

تاریخ ارسال: ۱۴۰۱/۱۰/۱۶

استناد به مقاله: حسینی فر راضیه، شادمان نیلوفر، حاجی‌زاده رومینا. آگاهی، نگرش و عملکرد دانشجویان دندان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی کرمان در زمینه بهداشت دهان و دندان. مجله دانشکده دندان پزشکی اصفهان. ۱۴۰۲؛ ۱۹ (۱): ۲۷-۲۰.

مقدمه

سلامت دهان و دندان، یکی از مؤلفه‌های سلامت عمومی است که تأثیر زیادی بر کیفیت زندگی افراد دارد. بی‌توجهی به بهداشت دهان، علاوه بر تأثیر بر سلامت دهان و دندان، موجب راه یافتن بسیاری از عفونت‌ها از راه دهان به بدن و به خطر انداختن سلامت عمومی می‌شود (۱). با وجود پیشرفت‌های بسیار در زمینه‌ی مبارزه با بیماری‌ها در سطح جهانی، بیماری‌های دهان و دندان و به خصوص پوسیدگی دندانی هنوز هم جزء شایع‌ترین بیماری‌ها در سطح جهان و از جمله کشور ایران محسوب می‌شوند (۲). صاحب‌نظران به این نتیجه رسیده‌اند که برای ارتقاء سلامت دهان در جامعه، باید پیشگیری را مقدم بر درمان دانست (۳) و نخستین گام در پیشگیری، ارتقاء فرهنگ بهداشت و فرایند مستمر آموزش بهداشت به مردم است (۴). بنابراین، رفتار بهداشتی و عملکرد مناسب جهت حفظ دندان‌ها و ساختارهای مربوط به آن، بر اساس افزایش آگاهی و تغییر نگرش نسبت به بهداشت دهان و دندان‌ها صورت می‌پذیرد (۴، ۵).

از آنجایی که دانشجویان دندان پزشکی امروز، خدمات دندان پزشکی را در آینده ارائه می‌دهند، به عنوان پیشروان آینده در بهداشت دهان و دندان، نقش مهمی در آموزش بیماران و ارتقاء سلامت دهان و دندان دارند (۶) و اعتقادات بهداشتی و نگرش دانشجویان دندان پزشکی، به عنوان متخصصان آینده‌ی بهداشت دندان، نه تنها بر عادت‌های خود مراقبتی دهان و دندان خودشان تأثیر می‌گذارد (۷)، بلکه به طور بالقوه بر توانایی بیمارانشان در مراقبت از دندان‌های خود و سطح آموزش بهداشت دهان و دندان جامعه نیز تأثیر می‌گذارند (۸). رفتارهای خودمراقبتی در زمینه‌ی بهداشت دهان و دندان، یک عامل پیشگیری‌کننده‌ی مؤثر در حفظ سلامت دهان و دندان است؛ البته در مورد افراد دارای تحصیلات در حرفه‌های پزشکی و دندان پزشکی، باورها و نگرش‌های بهداشتی علاوه بر اینکه بر رفتارهای خودمراقبتی آنان در زمینه‌ی بهداشت دهان و

دندان مؤثر است، بر ایجاد انگیزه‌ی لازم در بیماران و مراجعین در بکارگیری چنین رفتارهای پیشگیرانه نیز تأثیر به‌سزایی دارد (۹، ۱۰). وجود اطلاعات صحیح و کافی در مورد بهداشت دهان و دندان و نگرش مثبت برای شکل‌گیری رفتارهای ارتقاء دهنده‌ی سلامت، امری ضروری است. بعد از ورود دانشجویان دندان پزشکی به دوره‌های تحصیلی عمومی در دانشگاه، این دانشجویان آموزش‌های متعددی در زمینه‌ی بیماری‌های مختلف و دهان و دندان دریافت می‌کنند و انتظار می‌رود به عنوان یک الگو در زمینه‌ی بهداشت دهان و دندان باشند و سبب ایجاد عادات بهداشتی مناسب در بیماران شوند.

بر اساس مطالعه‌ی Alkurt و Peker، نگرش و رفتارهای دندان‌پزشکان درباره‌ی سلامت دهان و دندان خودشان، با دیدگاه آن‌ها درباره‌ی اهمیت ارائه‌ی این خدمات ارتباط دارد. که در نهایت، بر بهبود سلامت دهان و دندان جمعیت هدف این متخصصین تأثیر خواهد داشت (۱۰).

ارتقای خدمات مراقبتی پیشگیرانه‌ی دهان و دندان، به ویژه در کشورهای در حال توسعه از اهمیت بالایی برخوردار بوده و در این بین، میزان اهمیت مراقبت‌های پیشگیرانه‌ی دهان و دندان در بین دندان‌پزشکان، به عنوان یک عامل تعیین‌کننده در ترویج این گونه برنامه‌های مراقبتی برای جمعیت عمومی کشورها مؤثر است. بنابراین، آگاهی از دیدگاه دانشجویان در حال تحصیل در رشته‌های دندان پزشکی و پزشکی، سبب خواهد شد تا برنامه‌های آموزشی به سوی تقویت رفتارهای پیشگیرانه بهداشت دهان و دندان هدایت شود، که در نهایت، بر سلامت دهان و دندان دانشجویان و گیرندگان خدمات از این افراد مؤثر خواهد بود (۱۱). از آنجا که برای تغییر عادات و رفتارهای بهداشتی مردم، سنجش آگاهی فعلی آن‌ها از بهداشت فعلی‌شان ضروری است، این مطالعه با هدف ارزیابی سطح آگاهی، نگرش و عملکرد دانشجویان دندان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی کرمان در زمینه‌ی بهداشت دهان و دندان، در سال ۱۳۹۹ صورت گرفت.

مواد و روش‌ها

این پژوهش یک مطالعه‌ی توصیفی-تحلیلی و از نوع مقطعی بوده که در سال ۱۳۹۹ بر روی دانشجویان دندان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی کرمان انجام گرفت (کد اخلاق: IR.KMU.REC.۱۳۹۹.۳۹۷). در مطالعه‌ی حاضر کلیه‌ی دانشجویان دندان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی کرمان (۳۰۰ نفر)، بصورت سرشماری وارد مطالعه شدند. معیار ورود به مطالعه تمام دانشجویان دندان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی کرمان در سال ۱۳۹۹ بود و ابتلا به بیماری‌های سیستمیک مؤثر بر سلامت دهان و دندان، نداشتن ضایعات دهانی در زمان انجام پژوهش و عدم تکمیل پرسش‌نامه یا تکمیل ناقص آن از معیارهای خروج از مطالعه بودند. پس از ارائه‌ی توضیح کامل در مورد اهداف مطالعه و نحوه‌ی انجام آن به دانشجویان، به آن‌ها اطمینان داده شد که اطلاعات‌شان کاملاً محرمانه خواهد ماند. در مرحله‌ی بعد، آگاهی، نگرش و عملکرد آن‌ها در زمینه‌ی بهداشت دهان و دندان با استفاده از پرسش‌نامه‌ی Khami و همکاران (۱۲) که روایی و پایایی آن قبلاً تأیید شده بود، مورد بررسی قرار گرفت. پرسش‌نامه‌های مورد استفاده به صورت الکترونیکی در Google forms تهیه و برای گردآوری داده‌ها توسط دانشجویان تکمیل گردید.

مشخصات ابزار گردآوری اطلاعات:

۱. قسمت اول پرسش‌نامه (اطلاعات دموگرافیک شرکت‌کنندگان) که شامل سن، جنس و سال ورود به دانشگاه و دندان پزشکی بودن والدین بود.

۲. قسمت دوم (آگاهی درباره‌ی بهداشت دهان و دندان): این قسمت پرسش‌نامه دارای ۹ عبارت در زمینه‌های مختلف تشخیص و پیشگیری پوسیدگی بود که پاسخ‌دهنده، نظر خود را بر اساس یک مقیاس لیکرت پنج درجه‌ای (کاملاً موافق، موافق، مخالف، کاملاً مخالف و نمی‌دانم) بیان می‌کرد و در نهایت، برای هر عبارت از ۱-۵ نمره‌گذاری می‌شد که دامنه‌ی تغییرات نمره‌ی کل این مقیاس از ۹-۴۵ متغیر بود و نمره‌ی بالاتر، نشان‌دهنده‌ی

وجود دانش بالاتر است. بر اساس دستورالعمل این پرسش‌نامه، میانه (۳۲) به عنوان نقطه برش در نظر گرفته می‌شد و بر همین اساس، نمره‌ی بالاتر از ۳۲ به عنوان آگاهی بالا و نمره‌ی کمتر از ۳۲ به عنوان آگاهی پایین بود. ۳. قسمت سوم پرسش‌نامه (نگرش نسبت به مراقبت‌های پیشگیرانه‌ی دهان و دندان): در این بخش از پرسش‌نامه، فرد پاسخگو نگرش خود را در مورد ۶ ویژگی مراقبت‌های پیشگیرانه‌ی دهان و دندان بیان کرد. هزینه‌بر بودن برای دندان پزشکی، مفید بودن برای جامعه، مورد احترام بودن، مؤثر و ضروری بودن، علمی، ساده یا سخت بودن و ارزشمند بودن؛ این شش ویژگی را در برمی‌گرفت. پاسخ فرد بر اساس یک مقیاس لیکرت ۷ درجه‌ای مشخص می‌شد که در نهایت، دامنه‌ی تغییرات نمره‌ی کل این مقیاس از ۴۲-۶ بود و نمره‌ی بالاتر، نشان‌دهنده‌ی نگرش مثبت‌تر است. بر اساس دستورالعمل این پرسش‌نامه، میانه (۳۳) به عنوان نقطه‌ی برش در نظر گرفته شده و بر همین اساس، نمره‌ی بالاتر از ۳۳ به عنوان نگرش بالا و نمره‌ی کمتر از ۳۳ به عنوان نگرش پایین تلقی می‌شد.

۴. قسمت چهارم بررسی عملکرد درباره‌ی بهداشت دهان و دندان: در این بخش رفتارهایی از قبیل: مسواک زدن، استفاده از خمیر دندان دارای فلوراید، استفاده از نخ دندان و مصرف مواد شیرین مورد ارزیابی قرار گرفت. مسواک زدن دندان‌ها بیش از یک‌بار در روز، استفاده‌ی همیشه یا بیشتر اوقات از خمیر دندان دارای فلوراید، استفاده از نخ دندان حداقل یک‌بار در روز و مصرف مواد شیرین بین وعده‌های غذایی کمتر از یک‌بار در روز به عنوان نقطه‌ی برش عملکرد مناسب در نظر گرفته می‌شد. همچنین انجام چکاپ دندان پزشکی در سال گذشته به عنوان یک رفتار مثبت خودمراقبتی در زمینه‌ی بهداشت دهان و دندان ثبت شده است. پس از جمع‌آوری اطلاعات از طریق پرسش‌نامه‌ها، داده‌ها با استفاده از ضریب همبستگی Pearson و رگرسیون خطی به روش گام به گام با استفاده از آزمون بارون و کنی و Chi-square به کمک نرم‌افزار آماری SPSS نسخه‌ی ۲۲

تجزیه (version 22, IBM Corporation, Armonk, NY) و تحلیل شدند و سطح معنی‌داری کمتر از ۰/۰۵ در نظر گرفته شد.

یافته‌ها

در مطالعه‌ی حاضر از ۳۰۰ پرسش‌نامه که بین دانشجویان توزیع شده بود، ۲۴۰ پرسش‌نامه تکمیل و جمع‌آوری شد. نتایج نشان داد که ۱۱۶ نفر (۴۸/۳ درصد) از افراد مورد مطالعه آقایان، ۱۲۴ نفر (۵۱/۷ درصد) خانم‌ها و ۲۰ نفر (۸/۳ درصد) از افراد مورد مطالعه یکی یا هر دو والدین‌شان دندان‌پزشک بودند.

نتایج نشان داد که میانگین وضعیت کلی آگاهی دانشجویان در زمینه‌ی بهداشت دهان و دندان ۳۲/۶۶ بود که بر اساس نقطه‌ی برش (میان ۳۲)، ۱۱۶ دانشجوی (۴۸/۳ درصد) دارای آگاهی بالا و ۱۲۴ دانشجوی (۵۱/۷ درصد) دارای نمره‌ی آگاهی پایین بودند. میانگین وضعیت کلی نگرش دانشجویان در زمینه‌ی بهداشت دهان و دندان ۳۲/۶۶ بود که بر اساس نقطه‌ی برش (میان ۳۳)، ۱۰۱ دانشجوی دارای نگرش مثبت (۴۲ درصد) و ۱۳۹ دانشجوی دارای نمره‌ی نگرش منفی (۵۸ درصد) بودند نتایج نشان داد که تنها ۳۱/۳ درصد از دانشجویان دو یا سه بار در روز مسواک می‌زدند و اکثریت دانشجویان (۶۱/۳ درصد) تنها یکبار در روز مسواک می‌زدند. در حالیکه اکثریت دانشجویان (۷۷/۵ درصد) هنگام مسواک زدن از خمیردندان حاوی فلوراید استفاده می‌کردند. همچنین نتایج نشان داد که تنها ۴۰/۸ درصد دانشجویان یکبار یا بیشتر در روز از نخ‌دندان استفاده می‌کردند.

در زمینه‌ی معاینات دوره‌ای ۴۹/۶ درصد دانشجویان به دندان‌پزشک مراجعه می‌کردند و ۳۷/۵ درصد معاینات دوره‌ای را خودشان انجام می‌دادند و اکثریت دانشجویان (۶۱/۶ درصد) در طی یک سال گذشته معاینات دوره‌ای را انجام داده بودند. ۴۱/۲ درصد دانشجویان، دوبار یا بیشتر در روز بین وعده‌های غذایی از تنقلات شیرین استفاده می‌کردند.

نتایج آنالیز آماری نشان داد که ارتباط بین نگرش و آگاهی و همچنین آگاهی و عملکرد معنی‌دار می‌باشد. نتایج آنالیز آماری نشان داد که خانم‌ها و کسانی که والدین دندان‌پزشک دارند به صورت معنی‌داری عملکرد بهتری دارند. اما ارتباط بین متغیرهای نگرش، آگاهی و عملکرد دانشجویان در زمینه‌ی بهداشت دهان و دندان با نوع ورود آن‌ها به رشته‌ی دندان‌پزشکی و سن آن‌ها معنی‌دار نمی‌باشد. آنالیز چند متغیره با رگرسیون خطی چندگانه نیز نشان داد که دانشجویان با سنوات تحصیلی بالاتر، آگاهی بهتری را بصورت معنی‌دار نشان دادند (جدول ۱).

جدول ۱: ارتباط بین متغیرهای مطالعه با نگرش، آگاهی و عملکرد دانشجویان در زمینه‌ی بهداشت دهان و دندان

متغیر	نگرش	آگاهی	عملکرد
سن	۰/۷۶۵	۰/۱۰۵	۰/۵۱۶
جنسیت	۰/۹۹۶	۰/۸۳۶	۰/۰۱۲
نوع ورود به دانشگاه	۰/۲۹۵	۰/۷۸۱	۰/۲۲۳
سنوات تحصیلی	۰/۰۹	۰/۰۲۸	۰/۱۷
دندان‌پزشک بودن والدین	۰/۸۶۰	۰/۳۳۸	۰/۰۰۹
نگرش	-	۰/۰۰۲	۰/۹۰۱
آگاهی	۰/۰۰۲	-	۰/۰۰۱

بحث

بیماری‌های دهان و دندان یکی از مهم‌ترین مشکلات در سلامت و بهداشت عمومی است. بنابراین، حفظ سلامت دهان برای دستیابی به سلامت عمومی امری ضروری است و در تکامل فردی، اجتماعی و اقتصادی سهم بسزایی دارد و فاکتور تعیین‌کننده‌ای برای کیفیت زندگی افراد به شمار می‌آید (۱۳، ۱۴). تلاش‌های ویژه‌ای در هر جامعه جهت پیشگیری از بیماری‌های دهان، ارتقاء سلامت دهان و دندان و بالا بردن سطح کیفیت زندگی در این رابطه انجام می‌گیرد و برای نیل به این آرمان‌ها، افزایش آگاهی مردم در این زمینه ضروری است.

نتایج آنالیز آماری نشان داد که سطح آگاهی و نگرش

دانشجویان دندان پزشکی در زمینه بهداشت دهان و دندان به جنسیت افراد بستگی ندارد. این نتایج با مطالعه‌ی Petrauskiene و همکاران (۱۵) و Khami و همکاران (۱۲) همخوانی داشت.

نتایج مطالعه‌ی صفری و همکاران، نگرش مثبت تر و استفاده بیشتر از نخ دندان در دختران در مقایسه با پسران را نشان داد (۱۱). در مطالعه‌ی Al-Omar و Hamasha که در کشور اردن روی ۳۷۵ دانشجوی دندان پزشکی انجام شد، نتایج حاکی از آن بود که آگاهی و عملکرد دختران مطلوب تر از پسران بوده است (۱۶).

یک سطح بودن میزان آگاهی و نگرش در دختران و پسران دانشجوی دندان پزشکی در دانشگاه علوم پزشکی کرمان، می تواند پیام خوبی به همراه داشته باشد که پسران به بهداشت دهان و دندان که رکن مهمی از بهداشت فردی است، اهمیت می دهند و این بالا بودن سطح آگاهی دانشجویان در بهبود کیفیت زندگی، عملکردشان در زمینه بهداشت و سلامت دهان و در نهایت در افزایش حساسیت به سلامت و بهداشت بیماران شان نقش مؤثری ایفا می کند. این نتایج شاید به این دلیل باشد که این دانشجویان معمولاً متعلق به خانواده هایی هستند که از لحاظ فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی و تحصیلات در وضعیت مطلوبی قرار دارند و این فاکتورها در بالا بودن سطح آگاهی و نگرش فرزندان این خانواده ها نسبت به سلامت دهان و دندان مؤثر است (۱۷).

نتایج آنالیز آماری نشان داد که عملکرد دانشجویان دختر بصورت معنی داری بهتر از دانشجویان پسر بود. در تحقیقی که روی دانشجویان بهداشت در کشور کویت انجام شد، نشان داد که میزان آگاهی و عملکرد دختران در خصوص بهداشت دهان و دندان بیشتر از پسران بود (۱۸). همچنین در مطالعه‌ی دیگر در کشور ترکیه، گزارش شد که نگرش و عملکرد در زمینه بهداشت دهان و دندان در دانشجویان دختر دندان پزشکی از دانشجویان پسران بهتر بوده است (۱۰).

نتایج آنالیز آماری نشان داد که دانشجویان با سنوات

تحصیلی بالاتر، آگاهی بهتری را نشان دادند که به علت گذراندن واحدهای درسی و مطالعات بیشتر دانشجویان دندان پزشکی در زمان تحصیل است که سطح آگاهی دانشجویان دندان پزشکی را در زمینه بهداشت و سلامت دهان و دندان در وضعیت مناسبی قرار می دهد. نتایج مطالعه‌ی مشابه، روی دانشجویان دندان پزشکی در ترکیه، نشان داد که میزان آگاهی دانشجویان از سال اول تا پنجم به طور معنی داری رو به رشد بود، بدین معنی که آموزش در وضعیت بهداشت دهان و دندان نقش بسیار مؤثری دارد (۱۰). نتایج مطالعه‌ی Al-Wesabi و همکاران در سال ۲۰۱۹، نیز نشان داد که دانشجویان سال آخر دندان پزشکی نسبت به دانشجویان سال اول، پیشرفت چشمگیری در دانش و آگاهی داشتند، که با نتایج مطالعه‌ی حاضر همخوانی داشت (۱۹).

نتایج مطالعه‌ی حاضر نشان داد که دندان پزشک بودن والدین هیچ تأثیری بر سطح آگاهی و نگرش دانشجویان دندان پزشکی از بهداشت دهان و دندان ندارد. در تحقیق دیگری که در دانشگاه علوم پزشکی قزوین انجام گرفت نشان داد که میزان تحصیلات والدین بر میزان آگاهی، نگرش و رفتار دانشجویان در مورد روش های بهداشت دهان و بیماری های پرپودنتال تأثیری نداشت (۲۰). در حالی که، نتایج تحقیق روی دانش آموزان دوره‌ی راهنمایی شهر زاهدان، نشان داد که هرچه تحصیلات والدین سطح بالاتری داشت، دانش آموزان آگاهی و نگرش بهتری از بهداشت دهان و دندان داشتند (۲). این مسأله بیانگر آن است که میزان تحصیلات و شغل والدین در آموزش های بهداشتی فرزندان در مقاطع دانش آموزی نسبت به دانشجویی مؤثرتر بوده است، زیرا دانشجویان از لحاظ علمی و فرهنگی در مراحل بالاتری از دانش آموزان هستند. در نتیجه، خود دانشجویان نقش مؤثرتری در کسب اطلاعات، فهم و آموزش های بهداشت دهان و دندان دارند و وابسته به آموزش والدین نیستند. از سوی دیگر، نتایج مطالعه نشان داد که عملکرد دانشجویانی که والدینشان دندان پزشک هستند، به طور معنی داری بهتر از سایر دانشجویان می باشد. نتایج

در روز یا بیشتر)، توسط ۵۷ درصد از دانشجویان گزارش گردید (۱۲).

در مطالعه‌ی Folyan و همکاران نیز که در بین دانشجویان دندان پزشکی کشور نیجریه انجام شد، میزان مسواک زدن دندان‌ها (بیش از یک بار در روز)، ۴۷/۵ درصد گزارش شد (۲۳). پیشنهاد می‌شود که در تحقیقات آینده، با توجه به سطح متوسط آگاهی و نگرش دانشجویان، ارزیابی کلینیکی از وضعیت پوسیدگی دندان‌ها و التهاب لثه آن‌ها انجام شود. همچنین پیشنهاد می‌شود سطح آگاهی، نگرش و عملکرد در زمینه بهداشت دهان و دندان دانشجویان سایر رشته‌های علوم پزشکی ارزیابی گردد.

نتیجه‌گیری

وضعیت آگاهی، نگرش و عملکرد دانشجویان دندان پزشکی کرمان در زمینه بهداشت دهان و دندان در سطح متوسط قرار داشت و طراحی برنامه‌های منسجم برای بهبود این متغیرها در ارتقای عملکرد فردی و حرفه‌ای این دانشجویان در زمینه بهداشت دهان و دندان ضروری است.

سپاسگزاری

این پژوهش حاصل طرح تحقیقاتی به شماره ۹۹۰۰۰۳۲ با کد اخلاق IR.KMU.REC.۱۳۹۹.۳۹۷ می‌باشد. بدین وسیله از معاونت پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی کرمان به جهت حمایت مالی سپاسگزاری می‌شود.

مطالعه‌ی Polychronopoulou و Kawamura نشان داد که نگرش والدین تأثیر بسزایی بر افزایش دفعات مسواک زدن فرزندان آن‌ها می‌شود (۲۱). از سوی دیگر، مطالعه‌ی Khami و همکاران نشان داد که دانشجویانی که والدینشان دندان پزشک بودند، عملکرد ضعیف‌تری در مقایسه با دیگر دانشجویان داشتند (۱۲). با این وجود انجام مطالعات بیشتر در این زمینه با شرکت تعداد بیشتر افراد با والدین دندان پزشک توصیه می‌شود.

نتایج نشان داد که ۴۸/۳ درصد دارای آگاهی بالا و ۴۲ درصد دارای نگرش مثبت در رابطه با بهداشت دهان و دندان هستند. آگاهی و نگرش دانشجویان در مطالعه‌ی Khami و همکاران (۱۲) به ترتیب ۵۸ و ۵۹ درصد و در مطالعه‌ی صفری و همکاران (۱۱) به ترتیب ۴۵/۴ و ۵۱/۳ درصد بود.

شواهد نشان می‌دهد که مسواک زدن به میزان دوبار در روز برای به حداکثر رساندن تأثیر خمیردندان حاوی فلوراید، ضروری است (۲۲). در این مطالعه مشخص گردید که تنها ۳۱/۳ درصد از دانشجویان دندان پزشکی بیش از یک بار در روز مسواک می‌زنند. همچنین استفاده از نخ دندان (حداقل یک بار در روز) توسط ۴۰/۸ درصد از افراد گزارش شد.

در مطالعه‌ی Khami و همکاران در بین دانشجویان دندان پزشکی، رفتار بهداشتی مسواک زدن (به میزان ۲ بار

References

1. Sanei A, Maleki Z, Moslemi M, Sabouri Motlagh N. Comparison of the effect of different preventive measures on plaque index. J Dent Sch 2003; 21(2): 220-6.
2. Falahinezhad GM, Mirshekar Z, Razavi S. Knowledge and attitude toward oral and dental health, among Zahedan's guidance school students [in Persian]. J Dent School Shahid Beheshti Univ Med Sci 2007; 24(4): 492-8.
3. Petersen PE. Global policy for improvement of oral health in the 21st century—implications to oral health research of World Health Assembly 2007, World Health Organization. Community Dent Oral Epidemiol 2009; 37(1): 1-8.
4. Petersen PE, Estupinan-Day S, Ndiaye C. WHO's action for continuous improvement in oral health. Bulletin of the World Health Organization 2005; 83(9): 642.
5. Smyth E, Caamaño F, Fernández-Riveiro P. Oral health knowledge, attitudes and practice in 12-year-old schoolchildren. Med Oral Patol Oral Cir Bucal 2007; 12(8): E614-20.
6. Khami MR, Virtanen JI, Jafarian M, Murtomaa H. Prevention-oriented practice of Iranian senior

- dental students. *Eur J Dent Educ* 2007; 11(1): 48-53.
7. Freeman R. The determinants of dental health attitudes and behaviours. *Brit Dent J* 1999; 187(1): 15-8.
 8. Cortes FJ, Nevot C, Ramon JM, Cuenca E. The evolution of dental health in dental students at the University of Barcelona. *J Dent Educ* 2002; 66(10): 1203-8.
 9. Ghasemi H, Murtomaa H, Vehkalahti MM, Torabzadeh H. Determinants of oral health behaviour among Iranian dentists. *Int Dent J* 2007; 57(4): 237-42.
 10. Peker I, Alkurt MT. Oral health attitudes and behavior among a group of Turkish dental students. *Eur J Dent* 2009; 3(1): 24-31.
 11. Safari H, Moradi R, Elahi A, Jafary Nodoushan Z, Asayesh H. knowledge, attitude, and preventive oral and dental self-care behaviors among dentistry and medical students of Qom University of Medical Sciences, Iran [in Persian]. *Qom Univ Med Sci J* 2018; 12(3): 96-104.
 12. Khami MR, Virtanen JJ, Jafarian M, Murtomaa H. Oral health behaviour and its determinants amongst Iranian dental students. *Eur J Dent Educ* 2007; 11(1): 42-7.
 13. Singsit V. Knowledge, Attitude and Practices of Oral Health among College Students in Mumbai. *J Indian Den Assoc* 2020; 14(1): 13-9.
 14. Banu RA, Shrimathi S, Palanivelpandian SC, Sree MB. Knowledge, attitude and practice of undergraduate medical students in Madurai regarding oral health: A cross sectional survey. *Int Dent J Stud Res* 2019; 7(1): 9-15.
 15. Petrauskiene S, Mushayev H, Zemgulyte G, Narbutaite J. Oral health awareness among international dental and medical students at Lithuanian University of Health Sciences: a cross-sectional study. *J Oral Maxillofac Res* 2019; 10(4): e3.
 16. Al-Omari QD, Hamasha AA. Gender-specific oral health attitudes and behavior among dental students in Jordan. *J Contemp Dent Pract* 2005; 6(1): 107-14.
 17. Williams N, Whittle J, Gatrell AC. The relationship between socio-demographic characteristics and dental health knowledge and attitudes of parents with young children. *Brit Dent J* 2002; 193(11): 651-4.
 18. Al-Ansari JM, Honkala S. Gender differences in oral health knowledge and behavior of the health science college students in Kuwait. *J Allied Health* 2007; 36(1): 41-6.
 19. Al-Wesabi AA, Abdelgawad F, Sasahara H, El Motayam K. Oral health knowledge, attitude and behaviour of dental students in a private university. *BDJ open* 2019; 5(1): 1-5.
 20. Hamisi HA, Hamisi JA. (2009). An assessment survey of oral health and causes of periodontal diseases knowledge, attitude and awareness among University students in Qazvin. [Electronic version]. The 9th Annual Congress of Iranian Academy of Periodontology. from: http://www.irden.com/amoozesh/dental/103689/?sphrase_id=2327673
 21. Polychronopoulou A, Kawamura M. Oral self-care behaviours: comparing Greek and Japanese dental students. *Eur J Dent Educ* 2005; 9(4): 164-70.
 22. Twetman S, Axelsson S, Dahlgren H, Holm AK, Källestål C, Lagerlöf F, et al. Caries-preventive effect of fluoride toothpaste: a systematic review. *Acta Odontol Scand* 2003; 61(6): 347-55.
 23. Folayan MO, Khami MR, Folaranmi N, Popoola BO, Sofola OO, Ligali TO, et al. Determinants of preventive oral health behaviour among senior dental students in Nigeria. *BMC Oral Health* 2013; 13: 28.